

BERGS-COLLEGIUM

Underdåniga Berättelse

om

Förhållandet med Bergshandteringen år 1836.

STORMÄKTIGSTE, ALLERNÅDIGSTE KONUNG!

Da till Eders KONGL. MAJ:ET Bergs-Collegium nu i underdånighet afgifver Berättelse om förhållandet med Rikets Bergs-handtering för år 1836, äger Collegium dervid den serskildta tillfredsställelsen att kunna i underdånighet vitsorda, hurusom denna viktiga handtering, hvaruti en så betydlig del af Landets capitaler årligen nedläggas och hvilken dessutom på Sveriges utrikes handel utöfvar största inflytande, varit under loppet af nu ifrågavarande år i flere afscenden mycket gynnad.

Såsom bevis härå må det derföre tillåtas Collegium att här endast i förbigående omnämna: att icke allenast transporten af rudimaterierne varit i allmänhet underlättad af tjenligt vinterföre på samma gång som förlags-kostnaderna visat sig mindre känbara i följd af mindre höga spannmåls-priser, utan hafva äfven de i synnerhet för Rikets Koppar- och Stångjerns-tillverkningar yppade fördelaktiga försäljnings-vilkor på Bergshandteringsens fortdrifvande utöfvat en särdeles förmånlig inverkan, helst Hammar-Verkens ägare derigenom kommit i tillfälle att i icke ringa mon vinna ersättning för de foregående årens nog mycket nedfallna värden å deras effecter; Och som i anseende till det nära sambandet emellan Stångjerns-tillverkningen och Tackjerns-blåsningen med dertill hörande grufve-brytning, de fördelar, som genom en gynsam export uppstå för innehafvarne af Smides-Verken, alltid efter hand komma att delas af dem, som anskaffa rudimaterierne, hvilka i sådane fall mera efterfrågas, så läver ock med skäl kunna sägas, att Bergshandteringen i det hela år 1836 fortgått till allas belåtenhet.

INLEDNING

TILL

**Bergs-Collegii underdåniga berättelse om förhållandet med bergshandteringen. – Stockholm, Norstedt, 1835-1858.
Täckningsår: 1833-1857.**

Efterföljare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. C, Bergshantering. Commerce Collegii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : Norstedt, 1859-1911.
Täckningsår: 1858-1910.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960.
S. 1. Tab. 1. Produktion av järnmalm, tackjärn samt vissa andra metaller 1836-1950.

Sveriges bergshantering år 1913 : specialundersökning / av Kommerskollegium. – Stockholm : Isaac Marcus, 1917. – 257, 108 s. – (Sveriges officiella statistik).
S. 1-85: Några historiska data rörande den svenska bergshantering [från äldsta tid och fram till 1915].

Bergskollegii underdåniga berättelse om förhållandet med bergshantering år 1836.
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB), 2010.
Vid digitaliseringen har en innehållsförteckning skapats och lags till.

urn:nbn:se:scb-b0-c0-36

**Bergs-Collegii Underdåniga Berättelse om
Förhållandet med Bergshandteringen år 1836**

INNEHÅLL

	Sid.
Inledning.....	1.
1 ^{sta} Artikeln. Jernmalms-brytningen.....	3.
Mutsedlar som blifvit utgifne på nya anledningar år 1836 [tabell].....	12.
Meddelade Mutsedlar år 1836 [tabell].....	13.
Beviljade hvilostånd år 1836 [tabell].....	13.
2 ^{dra} Artikeln. Tackjerns-blåsningen.....	14.
Tackjerns-tillverkningen efter län år 1836 [tabell].....	14.
Tackjerns-tillverkningen efter orterne år 1836 [tabell].....	14.
3 ^{die} Artikeln. Gjuterierne och Gjutgods-tillverkningen.....	20.
Gjutgods-tillverkningen vid Masugnarne år 1836 [tabell].....	20.
Gjutgods-exporten enligt Tullverkets Räkenskaper år 1836 [tabell].....	22.
4 ^{de} Artikeln. Stång- och Ämnesjerns-Smidet.....	23.
Smidet för hela Riket år 1836 [tabell].....	23.
Stångjerns-exporten enligt Tullverkets Räkenskaper, omfattande Calender-året 1836, och destinations-orterne [tabell].....	26.
5 ^{te} Artikeln. Jern-Manufactur-tillverkningen.....	27.
Jern-Manufactur-tillverkningen år 1836 [tabell].....	27.
Jern-Manufactur exporten under Calender-året 1836 enligt Tull-Verkets Räkenskaper fördelat på destinations-orterne [tabell].....	29.
6 ^{te} Artikeln. De så kallade Ädlare Verken.....	30.
a) Guld-tillverkningen.....	30.
b) Silfver-tillverkningen.....	30.
c) Koppar-Verken.....	31.
Rikets Koppar-tillverkning år 1836 [tabell].....	34.
d) Messings-Bruken.....	35.
7 ^{de} Artikeln. Diverse Verk och Inrättningar.....	35.
Kopparhamrar.....	35.
Blysmältnings-Verk.....	36.
Cobolt-Verk.....	36.
Svafvel-Bruk.....	36.
Vitriol-Verken.....	37.
Alun-Bruk.....	37.
Rödfärgs-Verk.....	38.
Blyerz-Verk.....	38.
Brunstens-Brott.....	38.
Stenkols-Verk.....	39.
Porfyr- och Marmor-Brott.....	39.

BERGS-COLLEGIUM

Underdåniga Berättelse

om

Förhållandet med Bergshandteringen år 1836.

STORMÄKTIGSTE, ALLERNÅDIGSTE KONUNG!

Da till Eders KONGL. MAJ:ET Bergs-Collegium nu i underdånighet afgifver Berättelse om förhållandet med Rikets Bergs-handtering för år 1836, äger Collegium dervid den serskildta tillfredsställelsen att kunna i underdånighet vits-orda, hurusom denna viktiga handtering, hvaruti en så betydlig del af Landets capitaler årligen nedläggas och hvilken dessutom på Sveriges utrikes handel utöfvar största inflytande, varit under loppet af nu ifrågavarande år i flere afscenden mycket gynnad.

Såsom bevis härå må det derföre tillåtas Collegium att här endast i förbigående omnämna: att icke allenast transporten af rudimaterierne varit i allmänhet underlättad af tjenligt vinterföre på samma gång som förlags-kostnaderna visat sig mindre känbara i följd af mindre höga spannmåls-priser, utan hafva äfven de i synnerhet för Rikets Koppar- och Stångjerns-tillverkningar yppade fördelaktiga försäljnings-vilkor på Bergshandteringsens fortdrifvande utöfvat en särdeles förmånlig inverkan, helst Hammar-Verkens ägare derigenom kommit i tillfälle att i icke ringa mon vinna ersättning för de foregående årens nog mycket nedfallna värden å deras effecter; Och som i anseende till det nära sambandet emellan Stångjerns-tillverkningen och Tackjerns-blåsnigen med dertill hörande grufve-brytning, de fördelar, som genom en gynsam export uppstå för innehafvarne af Smides-Verken, alltid efter hand komma att delas af dem, som anskaffa rudimaterierne, hvilka i sådane fall mera efterfrågas, så läver ock med skäl kunna sägas, att Bergshandteringen i det hela år 1836 fortgått till allas belåtenhet.

Priserne på Bergsmännens Tackjern hafva äfven derföre under året varit i stigande, hvartill, utom nyss uppgifne orsak, utan tvifvel också bidragit den friare tillverknings- och vågforings-rätt af Stångjern, som Eders Kongl. Majt under årets lopp, genom Nådigt Bref till Bergs-Collegium af den 7 Maj, på vissa bestämda vilkor tillerkänt Bruksägarne, och hvilken friare tillverknings-rätt, då den framdeles genom bestämd Forfattning på sådant sätt regleras, att ännu flere Bruksägare kunna, i förhållande till hvarje orts skogs-tillgångar, sig deraf begagna, ofelbart kommer att för Jernhandteringens utveckling medföra lyckliga resultat; helst emedan det synes hafva mycken sannolikhet för sig, att de flere förbättringar samt kostsamma rön och försök, som vid Jern-handteringens bedrifvande under de sednare åren blifvit gjorde, till någon del varit föranledde af den öppnade utsigten för en i allmänhet större näringsfrihet inom Jern-handteringens område, hvarpå de af Eders Kongl. Majt anbefallde förberedande åtgärderna för införande af en ny Smides-Stadga omissskänneligen hänfylla. Flere lyckade försök med nya eller tjenligare methoders användande vid så väl Tackjerns- som Stångjerns-tillverkningen hafva under året oafbrutet fortgått på olika ställen; och Collegium har derföre trott sig ej böra underlåta att, med iakttagande af en för omfånget af denna underdåniga Berättelse afpassad korthet, uti Artikeln om Tackjerns-blåsningen derpå anføra exempel, hvarförutan Collegium nu tillika får i underdånighet omnämna, att för Stångjerns-smidets förmånligare bedrifvande Varm-apparater vid hårdarne till blästerns upphettande börjat att allmännare användas, liksom förut vid flere Masugnar.

De uppgifter som denna underdåniga Berättelse innehålla, utvisa att Malmbrytningen, Tackjerns-tillverkningen och Stångjerns-smidet uppgått till hogre belopp, än förut varit vanligt, och af det relativa förhållandet, i anseende till quantiteten, emellan rudimaterierne och de färdige effecterne synes ock, att de under året åstadkomne tillgångar af de förre varit för de ökade behofven fullt tillräcklige.

Ehuru exporten af Stångjern och Jernmanufactur, tillsammans uppgående till 406,588 *Skå 8 Lå 4*, något understigit den för år 1835, till beloppet hitintills den största, eller 512,044 *Skå 3 Lå 10*, så visar sig likväl, att den varit till en icke obetydlig del större, än de nästföregående årens, emedan den

	<i>Skå</i>	<i>Lå</i>	<i>℔</i>
utgjorde år 1834	434,675.	14.	17.
„ 1833	442,831.	1.	12.
per medium 1823—1832	416,657.	18.	13.
„ „ 1813—1822	371,761.	5.	7. Stap. vigt.

Collegium fortgår nu att i vanlig ordning redogöra för det mera speciela, som rörer Bergs-handteringen under loppet af år 1836.

1^{sta} Artikeln.

Jernmalms-brytningen.

Norrbotten. Å Gellivare malmberg inom Luleå Lappmark har äfven år 1836 malmbrytningen egentligen egt rum uti Capitaines- och Bolags-grufvorne. Då behofvet icke eller påkallat en till flere ställen utsträckt brytning hafva de många härstädes gjorde med utnål försedde inmutningar, genom uttagande af nya tillståndsbref måst försvaras, så snart verkan af de förre mutsedlarne, i följd af uraktlåtet arbete, blifvit tillintetgjord.

Malmtransporten från detta berg har, i anseende till stora, hela vintern uthållande, snöfall och yrväder, blifvit så hindrad, att det påräknade malm-beloppet icke kunnat erhållas, dock har afsändningen utgjort till Selets Masugn 3,980 Sk $\ddot{a}$, till Avasforss Masugn 1,248 Sk $\ddot{a}$, till Gyljens Masugn 1,013 Sk $\ddot{a}$, samt till Skrofvens upplags-ställe 1,818 Sk $\ddot{a}$, utgörande således från Gellivare tillsammans Sk $\ddot{a}$ malm 8,059.

Medelpriset för 1 Sk $\ddot{a}$ Gellivare-malm, transporteradt till Masugnarne vid kustlandet, har Bergmästaren uppgifvit vara 2 R:dr 28 sk., hvaraf alltså skulle folja, att det för tillverkningen af 1 Sk $\ddot{a}$ Tackjern erforderlige quantum af Gellivare-malm derstädes uppgår till ett värde af omkring 3 R:dr 44 sk., allt Banco.

De i Piteå Socken upptagne Jernmalms-anledningarne på Ristjäls- och Klöfver-bergen hafva blifvit arbetade och den erhållne malmen uppgått till ett belopp af omkring 1,000.

Förhoppningsfulla utsigter för dessa malm-fyndigheters fortfarande bestånd hafva föranlåtit det, af Collegium i dess förre underdåniga Berättelser omnämnde, af ortens allmoges sammansatte Bolag, att medelst flere byggnaders uppförande detta år börja förberedelserne till den Masugns-anläggning, hvarå Bolaget år 1832 erhållit Privilegium. Emedlertid, och för att vinna ännu närmare kännedom om dessa malners beskaffenhet hafva 150 Sk $\ddot{a}$ Ristjäls-malm blifvit transporterade till Robertsforss Bruk, för att förbrukas med de malmer, som skola derstädes på Jern-Contorets bekostnad profblasas med användande af varm bläster.

Vesterbotten. Näsbergets malm-anledningar inom Skellefteå Socken hafva ytterligare blifvit bearbetade och lemnat 2,800.

Det Bolag, som förenat sig om detta arbete, har ännu icke ansett sig kunna bestämma, huruvida första afsigten att för malmens

Transport 11,859.

Skål malm.

Transport 11,859.
förbrukning anlägga Masugn inom orten bör bringas i verkställighet, eller om icke förmånligast vore, att malmen tillsvidare transporteras till och begagnas vid redan anlagde Masugnar utom orten; utgörande omkostnaderna för malmens brytning och transport till Piteå fjärden, enligt Bergmästarens uppgift, 1 R:dr 12 sk. B:co per Skål.

Ångermanland. Malm-tillgångarne på Ulfön inom Nätra Skärgård, om hvilkas beskaffenhet Collegii förra Berättelser meddela upplysning, hafva äfven detta år blifvit bearbetade och lemnat . . . 2,100.

Jemtland. De för några år tillbaka uppfunne Jernmalms-anledningarne på Grötoms bys ägor uti Kalls Socken, för hvilkas begagnande afsigten varit att anlägga Jernverk, hafva under året blifvit brutne, hvarigenom en malmvinst erhållits af . . . 450.

Herjedalen. Ljusnedals Bruksägare hafva icke allenast på vanligt sätt låtit bearbeta Blix- och Sörgrufve-fälten, utan ock uti sänkningarne ofvan Häströset i det sednare fältet låtit, efter malmens föranledande, indriva tvenne horisontela orter, samt i sammanhang dermed börjat anlägga en Stollgång för vattnets afledande; och har genom desse arbeten en malm-tillgång vunnits af . . . 1,662.

Helsingland. Den uti Collegii förra Berättelser omnämnde Mid-sommars-grufvan uti Gynåsberget nära Woxna Masugn har blifvit bearbetad; men så har icke förhållandet varit med Gockskärs, Mid-dags- och Sumås-bergens malm-anledningar, hörande till Österbo Masugn under Strömbacka Bruk, enär dess ägare ansett det icke löna mödan att med arbete belägga desse svagare fyndigheter, såsom dessutom icke tjenliga för Tackjerns-tillverkningen vid nämnde Masugn.

Då uti Helsingland några malm-tillgångar af betydenhet hittills saknats, och Tackjerns-blåsningen således måst underhållas med svagare malmer från Utön och Norra Roslagen, har det ansetts vara af stor vikt, särdeles för Bruken inom orten, att uti Skogs Socken, 3/4 delar mil från Gestriklands norra gräns samt omkring 1 mil från kusten, åtskillige jernmalm-anledningar, hvilka erhållit namn af Entjerns- och Magmyre-grufvor, blifvit upptagne och med mycken förhoppning bearbetade. Malmen från förra stället Entjern har med fördel jemte Utö-malm begagnats vid Axmars Masugn, och, under det malmen visat sig vara af 45 procents halt i stort, har det deraf tillverkade Tackjernet funnits vara af god art.

Transport 16,071.

Skk malm.

Transport 16,071.

Malm-vinsten har varit:

Vid Gymåsberget	612.
— Entjerns grufvor	5,100.
— Magmyre d:o	3,000.

Summa *Skk* Bergsvigt 8,712, eller i Tackj. vigt 6,701.

Gestrikland. Grufvorne inom Thorsåkers Socken, förande om ej i allmänhet så alldeles goda likväl för Tackjerns-tillverkningen i orten fullt användbara malmer, om de undergå en efter deras beskaffenhet afpassad rostning och förbrukas i blandning med de välar-tade från Norbergs och Bispbergs malmfält, hafva blifvit med omsorg bearbetade; och då nu äfven vid Bergsmans-hyttorne inom orten Tackjerns-blåsningen kommit att undergå väsendtliga förbättringar, på sätt Collegium uti Artikeln om samma handtering vidare får i underdånighet omnämna, så vore det önskligt att malm-tillgångarne härstädes, som på detta sätt kunna med mera fördel än förut tillgodogöras, för framtiden måtte blifva svarande emot det under en planmässig Hyttedrift ökade behovet.

Den uppfordrade malm-qvantiteten har utgjort:

Vid Gustaf Adolfs Stoll	4,650.
— Göske-grufvan	1,539.
— Myggbo d:o	5,718.
— Nyängs d:o	5,643.
— Fräkengrufvan	187½.
— Grangrufvan	679½.
— Nybergs-grufvan	303.

Summa *Skk* Bergsvigt 18,720, utföres i Tackj. vigt 14,400.

Upland. Upsala Län: Jernmalms-grufvorne på Dannemora-fälten hafva med samma omsorg, som ären förut, blifvit arbetade; och ehuru 1836 års malm-uppfordring med 24,355 *Skk* understiger den för föregående året, samt malm-utforslingen från grufvorne till Bruken uppgått till 25,605 *Skk* utöfver sjelfva brytnings-beloppet, som utgjort 95,979 *Skk* allt vikt. vigt, så synes dock denna för året minskade uppfordring icke härleda sig från några ofördelaktiga för-

Transport 37,172.

Skål malm.

Transport 37,172.

hållanden i afseende å sjelfva malm-tillgångarnes beskaffenhet, utan
lärer endast vara såsom tillfällig att anse.

Utföres förberörde malm-uppfordring i Tackjernsvigt blif-
ver den 83,518.

Af öfrige inom Upsala Län befintlige grufvor har en-
dast det till Kihlaforss Bruk hörande Hammarins- eller Hel-
singe-fältet uti Alunda Socken varit under arbete och lemnat
dels blodsten dels svartmalm till ett belopp af 6,961. 90,479.

Af de så kallade Roslags-grufvorne inom Stockholms Län, af
hvilka de på Herrängs-fältet brytas för malm-försäljning dels till norra
Jernverken, dels till Finland, samt de öfrige innehafvas hufvudsakli-
gast af ägarne till Kihlaforss, Långvinds och Strömbacka Bruk i Hel-
singland samt Lögdö-Verken i Medelpad, hafva de fleste och viktigaste
 varit med arbete belagde, hvaremot uti vissa brytningen, i följd af
hvilostånds-resolutioner, under året icke varit i gång.

Malm-uppfordringen har uppgått till följande belopp:

Vid Herrängs-fältet i Häfverö Socken . . 16,879.

— Wigelsbo Bolags grufvor i Norra Roslagen 17,634.

— Kihlaforss Bruksägares grufvor i Hök-
hufvuds och Börstills socknar . . . 11,800.

— Österby Bruks enskilde grufvor . . 1,005.

Summa *Skål* vict. vigt 47,318, eller i Tackj. vigt 41,175.

Från Herrängs grufvor har utskeppningen till Finland varit
2,200 *Skål*, samt till Inrikes orter 11,231 *Skål* malm, allt vict. vigt.

Kopparbergs Län. Inom detta Län har grufve-brytningen fort-
gått uti 132 serskilde grufvor, af hvilka icke mindre än 84 finnas
belägne inom Grangärdes Socken; och ehuru lika gynsamna utsigter
förete sig, att äfven för en allägsen framtid malm icke kommer att
för ortens Bergshandtering saknas, är det likväl endast inom de re-
dan länge kända malmsörande trakterne arbetet blifvit verkställt,
äfvensom de för året uttagne nya tillstånds-brefven egenteligen på
vissa ställen derinom haft afseende.

Transport 168,826.

Skål malm.

Transport 168,826.

Enligt meddelade uppgifter har malm-uppfordringen förhållit sig sålunda:

Inom Grangärdes Socken	200,216.	
— Norr- och Söder-berkes Socknar	35,750.	
Vid Bispsbergs grufve-fält i Sätters socken	34,921.	
— Windkjärns-berget i Svärdsjö dito	36,258.	
— De öfrige i Österdalarne och så kallade Öster-bergslagen spridde grufvorne	49,625.	356,770.

Vestmanlands Län. Ur grufvorne på Norbergs serskildta malm-fält hafva blifvit uppfordrade 105,147.

Malmutförseln från dessa fält har deremot utgjort:

Till Masugnar inom Länet	80,933.	
— dito utom Vestmanland nemligen:		
Uti Örebro Län och Norrland	4,213.	
— Gestrikland	9,009.	
— Öster Bergslagen	10,585.	
— Söderberkes Socken	8,653.	32,460.

Summa aflörd malm Skål 113,393.

Örebro Län. Collegii förra underdåniga Berättelser omnämna hvad som väsendtligast kan vara att anföra om Grufve-hushållningen inom detta Län. Malm-tillgångarne finnas väl vara svarande emot behofvet, ehuru sjelfva malmprisen, jemförelsevis med dem, som äga rum uti Kopparbergs- och Vestmanlands Län, hålla sig i allmänhet något höga; härledande sig detta hufvudsakligast derifrån, att många tackjerns-tillverkare, särdeles Bergsmän, afytttrat de dem fordom tillhörige grufvedelar, och derigenom kommit att blifva nog mycket beroende af de malmsäljande Grufve-bolagen. Emellertid uppmäna fördelaktig afsättning Grufve-ägarne, att med omsorg tillse brytningen och ekonomien dervid, i hvilket afseende uppmärksamheten blifvit fästad derpå, att genom vattenkonsters begagnande nedsätta de känbara omkostnaderne vid bergs-uppfordringen, som hittills inom denna ort, med undantag af ett ställe, verkställts med hästkraft, utom det

Transport 630,743.

Skk malm

Transport 630,743.

att Interessenterne i Blanka-Grufvan uti Ramsbergs Socken, der driftvatten för ett konsthjul saknas, redan för detta ändamål uppsatt en Ångmachin, hvilket exempel förmodas vinna efterföljd på andra ställen.

Malm-uppfordringen har förhållit sig sålunda:

Uti Nora Bergslag	134,609.	
— Lindes och Ramsbergs Bergslager	47,493.	
— Lekebergs Bergslag	13,564.	
— Lerbecks dito	1,564.	
— Nya Kopparbergs dito	25,104.	
— Hjulsjö dito	17,814.	
— Grythytte och Helleforss Bergslager	6,702.	
		246,850.

Carlstads Län. Inom detta Läns Bergslager har malm-uppfordringen utgjort:

	Bruten malm. Tunnor.	Plock- och Vaskmalm. Tunnor.
Uti Filipstads Norra och Vestra Bergslag .	30,196.	7,886.
— dito Östra dito .	23,965.	14,240.
	54,161.	22,126.

Tillsammans 76,287 Tunnor à 2 Skk eller 152,574.

Grufvetrytningen har blifvit idkad uti 43 serskilde grufvor, och ehuru det erhållna malmbeloppet 152,574 Skk öfverstiger icke allenast den förda vanligtvis påräknade uppfordringen 100,000 Skk, utan ock det quantum, som under grufvetrytningens mest lyckliga tillstånd inom dessa Bergslager på 1780-talet erhöles, nemligen i medeltal circa 138,000 Skk, är likväl härvid att anmärka, att endast bruten malm under förra tider beräknades, hvaremot nu ifrågavarande år icke mindre än Skk 44,252 utgöra sådan malm, som blifvit plockad ur gamla varp. Flere åtgärder hafva väl blifvit vidtagne för att undersöka, huruvida jernmalmer skulle kunna vara att finna utom Bergslagernes district; men något betydligare resultat har ännu icke kunnat vinnas, än att 120 Skk blifvit upptrutne uti en skärpning inom Gunnarskogs Socken.

Elfsborgs Län. På Dahlsland fortfara Billingsfors Bruksägare, att för sin nya Masugn, hvilken egentligen blifvit anlagd för tillgodo-

Transport 1,030,167.

Skk malm.

Transport 1,030,167.

görande af malmer, som sjöledes öfver Venern kunde dit transporterats, äfven begagna fyndigheterna inom orten, om hvilkas tillvaro Collegii sednast afgifne Berättelse meddelar upplysning; och hafva af de detta år arbetade ställen den så kallade Åsnebo-grufvan i Laxarby Socken lemnat 1000 *Skk* samt Kingeböls-grufvan i Ånimskogs socken 500 *Skk* allt af blodstens art, således hela malmfångsten inom Länets 1,500.

Södermanland. På Utön har grufve-brytningen förnämligast fortgått uti Finn-grufvan, samt uti Nyköpings- eller Stor-grufvan. Som Interessenterne funnit fördelen af ångkrafts användande för uppfordringen ur den förra, hafva de nu äfven beslutat, att berg och vatten skall på samma sätt uppfordras ur den sednare grufvan, för hvilket ändamål och på det att en ångmachin med största möjliga fördel må kunna begagnas, kommer anläggning af ett nytt Schakt att företagas.

Utar Utö grufvor hafva blifvit uppfordrade 63,504 *Skk* malm uti viert, vigt, utgörande i Tackjernsvigt 48,849.

Deremot hafva från Utön blifvit afskeppade

Till Bruk inom Riket 61,286

samt till Finland 15,085.

Summa afskeppning 76,371 *Skk* v. v.

hvarigenom malm-inventarierna vid årets slut blifvit förminskade till 10,222 *Skk*.

Vidkommande de öfrige under detta år arbetade Jerngrufvor i Södermanland, har förhållandet med dem, i afseende på malm-uppfordringen, varit följande:

Skesviks grufvor i Tunabergs Socken tillhörige Näfveqvarns

Bruksägare, hafva lemnat 4,230.

Starrsätters grufva under Björndams Masugn i Dunkers socken 1,539.

Skåttvångs Grufvefält i Gåsinge Socken, tillhörigt Åkers

Bruksägare 7,693.

Förohla grufva i Svärta Socken, tillhörig Stafsjö och Svärta

Bruksägare 10,769.

Stafs-grufvor i Floda Socken under Helleforss Bruk . . 3,077.

Vallfälla grufvor i dito under dito . . 1,154.

Ökna och Skarndals grufvor i dito under Forssjö Bruk . . 2,479.

Transport 30,941. 1,080,516.

Skz malm.

Transport 30,941. 1,080,516.

Sjösa Storgrufva i Svärta Socken tillhörig ägaren af Öfver-

rums Bruk i Calmar Län 922.

31,863.

Från Skesviks och Föröhla grufvor är det egentligen som malmförsäljning ägt rum dels till Norra orterne, dels ock till Finspongs Styckebruk och vissa verk i Calmar Län.

Östergöthland. Collegii sednast afgifne underdåniga Berättelser utvisa, att alle grufve-försök på Kolmården inom Krokeks Socken måst öfvergifvas, med undantag af den så kallade Kulla-grufvan, hvilken nu i sammanhang med Butbacks-grufvan ytterligare blifvit undersökt, dock utan hopp om fortfarande malm-tillgång. Deremot hafva de öfrige grufvorne inom Länets lemnat den vanliga malmtillgången på sätt som följer:

Kulla och Butbacks-grufvorne i Krokeks Socken 384.

Stora och Lilla Petängs-grufvorne inom Börrums Capell . . 7,346.

Ormstorps grufva i Skällviks socken 3,077.

Gamla Karsviks grufva i St. Annæ Capell 1,002.

Brotags grufva i Skällviks socken 2,023.

13,832.

Calmare Län. Endast på Stensnäs Jernmalms-fält i Ukna socken har gruf-brytning under året ägt rum. Tofverums Bruksägare har emedlertid upå Björksnäs hemmansägor inom Djursdahl socken gjort flere försök att erhålla bergmalmer, användbara för dess med sjömalmer för närvarande underhållna tackjerns-blåsning, men utan att sådant ännu velat lyckas.

Malm-uppfordringen utur Rytta-, Hultängs och Eds Stenbo-grufvor på Stensnäs-fältet har blifvit uppgifven till Skz . . . 4,478.

samt utur Ankarsrums-grufvan på samma fält till . . . 3,000.

7,478.

Jönköpings Län. Då Stenquills i Skeda socken och Östra härad belägne grufvor, hvilka af Bruzaholms Bruksägare försöksvis blifvit upptagne, såsom icke brytvärda måst öfvergifvas, och brytningen uti Ingelamåla Jerngrufva i Fröderyds socken och Vestra härad uppgått endast till 70 Skz, har således det enda stället, hvarifrån Masugnarne inom detta Län, hvilka icke förbruka sjömalmer, kunnat hemta sitt erforderliga förråd af bergmalm, varit Taberget, hvarest malm-brytningen uppgått till 76,501.

af hvilket quantum, enligt vederbörandes uppgift, endast 1,615 Skz blifvit afsände öfver Wettern till Lerbecks Bergslag.

Transport 1,210,190.

Sk& maln.

Transport 1,210,190.

Kronobergs Län. Då inom detta Län ännu icke finnes tillgång på bergmalm, och någon sådan icke eller är uppgifven hafva ankommit från annan ort, har Tackjerns-tillverkningen uti de 7 Masugnar, hvilka här för året varit i gång, blifvit uteslutande underhållen med Sjö- och Myr-malmer.

Summa Bergmalm Sk& Tackj. vigt 1,210,190.

Uppfordringen af Bergmalm var år 1835		1,151,955.
—	— 1834	 1,053,878.
—	— 1833	 998,722.

Collegium har denna gång, likasom förlidet år, icke upptagit Sjö- och Myr-malmer i beräkningen, emedan det ofta icke ens för Bruksägarna sjelfve är möjligt att nog fullständigt uppgifva de quantiteter, som blifvit upphemtade. Inom hela Kronobergs Län och vid vissa Masugnar inom Jönköpings- och Calmare Län hafva dock sådana malmer efter vanligheten blifvit begagnade; men uppmärksamheten har börjat, att ännu mer än förut fästas på deras användande äfven uti andra orter, hvarest de nu, i följd af närmare undersökningar, blifvit anträffade, och de 112 serskilde Mutsedlar eller tillståndsbref, hvilka uti olika orter, på sätt nedanstående Tabell utvisar, hafva uttagits på malmförande sjöar, ådagalägga, att omtänka icke felas, att så fort som möjligt tillägna sig desse upplifningar. Att de likväl icke så snart torde komma att mera allmänt användas i de orter, hvarest välartade bergmalmer erhållas emot skäligen priser, synes vara sannolikt, så vida ej serskild förbrukning af dem kommer att äga rum för något visst ändamål, såsom t. ex. för tjenligt gjut-tackjerns anskaffande. Bergmästaren i Wermland uppgifver, att vid pass 7,000 T:er sjömaln år 1836 blifvit upptagne, och Bergmästaren i Kopparbergs Län, att omkring 100 sjöar blifvit derstädes, genom 42 serskilda tillståndsbref, inmutade, men så sent på hösten, att inom årets slut ingen upplysning kunnat vinnas hvarken om tillgångarne eller användbarheten. Inom Örebro Län hafva dessa malmer äfven blifvit eftersökte och på vissa ställen träffade, ehuru deras beskaffenhet ännu icke är vorden känd, och förmodar Bergmästaren, att de endast inom Lerbecks Bergslag torde med någon fördel komma att användas, emedan Länets öfrige Bergslags-orter icke sakna goda bergmalmer. Uti Gestrikland hafva, under ledning af ortens Bergmästare, undersökningar af visse Bruksägare blifvit påkostade inom Ofvansjö, Thorsåkers, Fernebo och Hedesunda socknar, hvarest äfven uti åtskillige sjöar malm-anledningar funnits; men af mera vigt synas de upplifningar vara, hvilka af bemäldte Bergmästare blifvit gjorde uti sjöarne i granskapet af Kihlforss och Svabens verk i Helsingland, samt Furudahls och Dahlforss Bruk i Kopparbergs Län, helst som malmerne derstädes funnits mera samlade och af bättre

beskaffenhet, samt vid berörde Verk bergmalmer för Tackjerns-blåsningen måste hemtas på längre afstånd.

Beskaffenheten af det Stångjern, som tillverkas i de orter, hvarest sjömalmer från äldre tider blifvit förbrukade, är väl i allmänhet känd, ehuru egenskapen af detta Jern icke eller på alla desse ställen är lika; men hvad inflytande den omständigheten kan hafva på Stångjerns-smidet, om sjömalmer uti de orter, hvarest de hitintills icke blifvit nyttjade, skulle komma att begagnas vid Tackjerns-blåsningarna i blandning med bergmalmer, är ännu outredt. Emedlertid lärer sådant äfven snart blifva föremål för undersökning, och innan resultaten deraf blifva kände, synes egen fördel böra bjuda Bruksägarne, att använda desse malm-tillgångar på ett både för dem och Jernhandteringen i allmänhet ändamålsenligt sätt, så att menlig inverkan deraf på stångjernets beskaffenhet må kunna undvikas.

Bergshauptmannen vid Stora Kopparberget och Bergmästarne hafva meddelat 830 Mutsedlar, af hvilka 381 blifvit utgifne på nya malm- och mineralanledningar, samt 449 på förr arbetade ställen, enligt följande tabellariska uppställning.

	Silfver och Bly.	Kopparmaln.	Jernmaln.	Sjö- och Myrmalmer.	Cobolt.	Brunsten.	Seafvelks.	Skiffer.	Kalk och Ljunsten.	Stalsen m. m.	Blyets.	Sandlager för gjutningar.	Fälg- och Sandsten.	Kopparslags- varp.	Jernmalms- varp.	Summa.
Af Bergshauptmannen vid Stora Kopparberget . . .	—	9	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
„ Bergmästaren i Westmanlands och Kopparbergs Län . . .	1	13	45	42	—	—	—	—	7	6	1	2	—	—	—	117
„ „ i Nora och Lindes Bergmästaredöme . . .	1	1	13	6	—	5	1	1	8	3	—	—	4	—	—	43
„ „ i Nya Kopparbergs dito . . .	1	2	3	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	10
„ „ i Wermlands dito . . .	4	—	26	8	—	1	1	2	3	2	—	—	—	—	—	47
„ „ i Södermanlands och Östergöthlands dito . . .	1	7	6	9	3	18	—	—	—	—	1	—	—	—	—	45
„ „ i Gefleborgs- och Upsala Län samt Roslagen . . .	1	3	31	2	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	43
„ „ i Kronobergs Bergmästaredöme . . .	—	1	3	16	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21
„ „ i Westernorrlands dito . . .	—	3	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
„ „ i Norr och Westerbottens dito . . .	—	3	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
Mutsedlar på nya ställen tillsammans	9	42	166	85	4	24	2	6	24	11	2	2	4	—	—	381

	Silfver och Bly.	Kopparkalm.	Jernmaln.	Sjö- och Myr- malmer.	Gobolt.	Brunsten.	Särfvelks.	Skiffer.	Kalk och Limestone.	Sällsten m. m.	Byertz.	Sandlager för gjutningar.	Sällsten Sandsten.	Tälg- och Sandsten.	Koppar-slags- varp.	Jernmalns- varp.	Summa.
Af Bergshauptmannen vid Stora Kopparberget . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3
• Bergmästaren i West- manlands- och Kop- parbergs Län . . .	11	23	61	—	—	—	—	—	12	2	6	—	—	—	4	8	127
• • i Nora och Lindes Bergmästaredöme . . .	—	3	30	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	37
• • i Nya Kopparbergs dito . . .	—	1	15	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	9	1	28
• • i Wermlands dito . . .	4	—	84	23	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	35	151
• • i Södermanlands och Östergöthlands dito . . .	1	2	10	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17
• • i Gefleborgs- och Up- sala Län samt Ros- lagen . . .	—	1	9	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	12
• • i Kronobergs Berg- mästaredöme . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
• • i Westernorrlands dito . . .	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
• • i Norr- och Wester- bottens dito . . .	15	5	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	71
Mutsedlar på förr arbetade ställen sammantagne . . .	32	36	254	27	1	—	—	1	20	2	6	—	1	25	44	449	
Tillkomma de på nya ställen uttagne Mutsedlar . . .	9	42	166	85	4	24	2	6	24	11	2	2	4	—	—	—	381
Summa Mutsedlar	41	78	420	112	5	24	2	7	44	13	8	2	5	25	44	830	

Hvilostånd för Grufvor hafva medelst Resolutioner dels af Bergmästarne, dels ock af Collegium, på viss tid blifvit beviljade, som följer, nemligen:

	Silfver och Bly.	Kopparkalm.	Jernmaln.	Sjö och Myr- malmer.	Gobolt.	Limestone Kalk och Limestone.	Sällsten	Byertz.	Jernmalns- varp.	Summa.
Inom Westmanlands och Kopparbergs Läns Berg- mästaredöme . . .	5	2	130	—	—	3	—	2	—	142
• Nora och Lindes . . .	—	—	5	—	5	—	—	—	—	10
• Nya Kopparbergs . . .	—	—	22	—	—	—	—	—	—	22
• Wermlands . . .	2	8	50	1	—	1	—	—	6	68
• Södermanlands och Östergöthlands . . .	—	—	13	1	5	—	—	—	—	19
• Uplands och Roslags . . .	—	—	12	—	—	—	—	—	—	12
• Kronobergs . . .	—	—	—	26	—	—	—	—	—	26
• Norr- och Westerbottens . . .	—	1	1	—	—	—	—	—	—	2
Summa hvilostånd	7	11	233	28	10	3	1	2	6	301

2^{dra} Artikeln.

Tackjerns-blåsningen.

	Antal Mas- ugnar.		Blåsningstid 1836.		Uppgifven Tackjerns- tillverkning 1836. Bergsvigt.			Antal Fri- dygn.	Tionde-Tackjern.		
	Befärlige.	I gång 1836.							Tackjerns vigt.		
			dygn.	tim.	Sk℔	L℔	℔		Sk℔	L℔	℔
Norrbottens Län	6	2	209	—	3,854	2	5	209	—	—	—
Westerbottens dito	2	1	58	18	650	—	—	3	27	22	15
Jemtlands dito	1	1	68	—	439	21	—	68	—	—	—
Wester-Norrlands dito	5	4	945	3	18,066	5	—	276½	334	18	15½
Gefleborgs Län, Helsingland	9	8	1,164	½	20,468	10	—	27	537	25	½
„ „ Gestrikland	19	18	2,628	20¼	47,355	15	6	107	1,181	19	3¼
Upsala Län	11	8	1,314	15½	32,070	3	—	21	1,242	4	6½
Stockholms dito	5	2	218	6¾	4,017	—	—	6	166	11	12½
Kopparbergs dito	69	47	7,500	11	129,623	5	15	1,001	4,034	22	8
Westmanlands dito	22	15	1,820	11	30,297	21	—	51	1,151	11	8½
Örebro dito	71	57	9,793	18	146,299	—	15	208	5,794	14	½
Wermlands dito	33	28	3,762	11¾	57,831	11	—	139	2,416	8	7½
Södermanlands dito	9	5	866	19	11,209	10	—	19	206	8	—
Östergöthlands dito	3	2	452	20	8,235	17	7	6	212	6	6½
Skaraborgs dito	1	1	100	14	1,150	—	—	3	28	3	17
Elfsborgs dito	1	1	204	—	2,236	19	19	204	—	—	—
Calmare dito	11	7	884	—	9,467	24	13	19	377	23	19
Jönköpings dito	15	12	1,843	22	13,904	15	15	373	418	17	8½
Kronobergs dito	11	7	1,054	10	8,135	13	16	35	301	23	17
Summa	304	226	34,890	8½	545,312	14	11	2,775½	18,433	8	5½

Af denna dels uppgifna, dels för vissa Masugnar, hvilkas ägare icke meddelat upplysning om productionen, efter dygntalet beräknade Tackjerns-tillverkning 545,312 Sk℔ 14 L℔ 11 ℔ anses 524,143 Sk℔ 13 L℔ 8 ℔ hafva utgjort Smides-tackjern, samt 21,169 Sk℔ 1 L℔ 3 ℔ gjutgods.

För jemförelse må här jemväl i underdånighet omnämnas, att Tackjers-tillverkningen utgjorde:

	Sk ^g	L ^g	%
år 1835	517,609	24	6.
„ 1834	482,244	15	7.
„ 1833	506,470	22	6.
samt i medeltal 1823—1832	458,260.	—	—

Blåsningsdygnen, som hafva varit år 1836	34,890.
voro „ 1835	33,841.
„ 1834	32,583.
„ 1833	35,399.
samt per medium 1823—1832	32,470.

Fördelas 1836 år Tackjers-tillverkning efter orterne inom och utom Bergslag, samt en medelberäkning uppgöres af Tackjers-vinsten per dygn äfvensom af beskattningen i procent af tillverkningen, blir förhållandet följande:

	Befint- lige Mas- ugnar.	Masug- nar i gång 1836.	Blåsningstid 1836.		Tackjers tillverkning 1836.			Tack- jers vinst pr medium i dyg- net.	Tionden utgör i procent af till- verk- ningen.
			dygn.	tim.	Sk ^g T. Vt.	L ^g	%	Sk ^g T. Vt.	pCt.
Inom de egentlige Tackjers- Bergslagerne, nemligen: Vesterbergslagen, Nor- bergs, Nya Kopparbergs, Helleforss, Grythytte, Hjulsjö, Nora, Lindes och Ramsbergs, Leke- bergs och Carlskoga, samt Filipstads Bergslager	147	122	18,524	19½	286,327	10	10	15,45	3,97
Inom de öfrige så kallade Bergslagerne, nemligen: Osterbergslagen, Ofvan- sjö och Thorsåkers, Ler- becks samt Tabergs Bergslager	37	18	2,123	16	31,831	—	1	14,99	2,51
Utom Bergslag	120	86	14,241	21	227,154	4	—	15,95	3,08
Summa	304	226	34,890	8½	545,312	14	11		

Då år 1833 endast 14,12 *Sk* Tackjern per dygn inom Bergslag, samt 14,58 *Sk* utom Bergslag kunde beräknas, synes af förestående Tabell hvad de sednaste årens förbättrade metoder haft för fördelaktigt inflytande på Tackjerns-blåsningarne. För öfrigt utvisar Tabellen, att Tackjerns-tillverkningen utom Bergslag detta år uppgått till ett belopp af omkring 42 procent af Rikets hela Tackjerns-production. Den utgjorde, efter de upplysningar, som vunnos vid de år 1835 fulländade Bergs-Commissions-förrättningarne, 35 procent, samt enligt den år 1831 verkställde utredning af Tackjerns-tillgångarne circa 30 procent af hela tillverkningen; varande för längre tid tillbaka skillnaden ännu större emellan Tackjerns-productionen inom och utom Bergslag, så att, uti den år 1804, i och för då ifrågakomne nya Smides-privilegier, uppgjorde calcul öfver det då som disponibelt ansedda köpe-tackjernet, 246,752 *Sk* antogos per medium under åren 1793—1802 hafva blifvit tillverkade endast uti Bergsmanshyttorne.

Af de på Tabellen öfver Tackjerns-blåsningen upptagne fridygnen 2775½ utgöra 1,676½ dygn hela blåsningstiden för följande Masugnar, hvilka ännu äro under frihetsår, nemligen: Gyljens och Avasorss Masugnar i Norrbotten; Ljusnedahls Masugn i Herjedalen; Dådrans, Ickholms, Tanså och Ägs Masugnar i Kopparbergs Län; Billingsforss Masugn i Elfsborgs Län, samt Unnaryds och Åminne Masugnar i Jönköpings Län; utgörande de återstående 1,099 fridygnen de vanliga, som efter Författningarne få beräknas vid hvarje blåsnings början.

De af Kammar-Collegium, Stats-Contoiret och Bergs-Collegium, under den 1 September 1836, fastställde lösnings-priser å det Tiondejern, som in natura ej blifvit lemnadt, och hvilka priser, med undantag af de endast nominela för Dannemora-Verken, skola utvisa de samma tid gängse varande, hafva varit följande, nemligen:

		Banco R:dr sk.
För Masugnarne under Löfsta, Österby, Gimo och Rånäs Bruk . .		12: —
• dito • Forssmarks, Gysinge, Strömsbergs och Ull-		
forss Bruk, samt Harnäs Masugn	11: —	
• dito • Skebo, Ortala, Hargs, Vattholma och Söder-		
forss Bruk	9: 24.	
• dito Hyttö under Elfkarleö Bruk	8: 16.	
• dito uti Norbergs och Skinnskattebergs Bergslager i West-		
manlands Län	7: —	
• dito • Nora Bergslag i Örebro Län	7: —	
• dito • Lindes dito i dito	6: 36.	

För

		Banco R:dr sk.
För Masugnarne uti Ramsbergs Bergslag i Örebro Län		6: 16.
» dito » Lekebergs dito i dito		7: 16.
» dito » Lerbecks dito i dito		6: 36.
» dito » Nya Kopparbergs dito i dito		5: 32.
» dito » Hjulsjö dito i dito		6: 16.
» dito » Grythytte och Helleforss Bergslager i dito . . .		6: 32.
» dito » Carlskoga Bergslag i dito		7: 36.
» dito » Philipstads Bergslag i Wermlands Län		7: 40.
» dito » Norrberkes och Tuna Socknar i Kopparbergs Län		5: 40.
» dito » Söderberkes, Säfsens och Floda socknar i dito .		6: —
» dito » Grangärdes Bergslag i dito		5: 32.
» dito » Österbergslagen i dito		7: —
» dito » Österdalarne i dito		5: 32.
» dito » Södermanlands och Östergöthlands Län . . .		7: —
» dito » Tabergs Bergslag och Jönköpings Län		7: —
» dito » Calmare och Kronobergs Län		5: 32.
» dito » Ofvansjö och Thorsåkers Bergslag, samt för Masugnarne i allmänhet inom Gefleborgs, Wester-Norrlands samt Norr- och Westerbottens Län, med undantag likväl af dem, hvilkas ägare, enligt Kongl. Brefvet af den 21 Junii 1826, tills vidare med 3 R:dr 32 sk. få lösa Tionde-jernet		7: —

För öfrigt får Collegium, i afseende på Tackjerns-tillverkningen, i underdånighet tillkännagifva, att Blåsningarne år 1836 i allmänhet gått bättre, än tilläfventyrs något år förut, hvartill hufvudsakligaste skälen finnas vara, dels att varm bläster blifvit begagnad på många ställen, dels ock att Masugnsägarne synas blifva allt mer och mer omtänksamme att få Blåsverken försatte i ett bättre skick, samt att malmrostningen på ändamålsenligaste sättet varder verkställd; Och som en sådan visad större uppmärksamhet efterhand framkallar täflan Bruksägarne emellan och bidrager att äfven hos Hytte-arbetarne utveckla riktigare begrepp om yrket, så kan mycket häraf för framtiden vara att hoppas.

Att ingå uti en mera detaljerad beskrifning om de framsteg, som i Tackjerns-blåsningen på flere ställen blifvit gjorde, skulle öfverskrida gränsen för Collegii underdåniga Års-berättelse; men för att likväl anförä ett exempel, som både utvisar verkan af en ordentlig och omsorgsfull Masugns-skötsel och tillika innefattar jemförelse emellan hyttegången med kall och med varm bläster, torde Collegium få omnämna en vid Tanså Masugn i Kopparbergs Län anställd blåsning, som fortgått under 389 dygn och dervid åstadkommits en Tackjerns-production af 9,714 Skk 5 Lk.

Sedan Pipan, som blifvit insatt af Orsa sandsten till de nedre $\frac{2}{3}$:delarna och af Höganäs tegel till den öfre $\frac{1}{3}$:delen, stått täppt glödande något öfver 6 veckor, börjades blåsningen den 5 October 1835 och fortgick med jemnt stigande i 31 veckor först med kall luft till den 12 Maj 1836, då Varm-apparaten sattes i gång och blästern upphettades till 100 grader, hvarvid den hölls en vecka, men derefter ökades blästerns värme succesivt under de 6 påföljande veckorne ända till 340 grader, vid hvilken värmegrad blästern sedermera bibehölls till blåsningens slut, då sålunda under en tid af $24\frac{4}{7}$ veckor varm bläster blifvit begagnad.

De hufvudsakliga resultaten af denna blåsning hafva varit följande:

Tillverkning af Tackjern öfver hufvud i dygnet . . . 24,972 Skk.

Medeldrifning i dygnet, stigar å 12 Tunnor . . . 19 Stigar.

En Stig å 12 Tunnor försmält malin . . . 75,98 Lk.

Kolätgång till Ett Skk Tackjern, inberäknadt hvad som

erfordrats för blästerns uppvärmning . . . 9,45 Tunnor.

Procent af malmen . . . 44,97

Jemföras åter med hvarandra de båda blåsnings-perioderne af 31 veckor med kall och $24\frac{4}{7}$ veckor med varm bläster, blifver förhållandet följande:

	Kall bläster.	—	Varm bläster.
Tillverkning af Tackjern öfver hufvud i dygnet .	20,82	—	30,2 Skk.
Medeldrifning i dygnet, stigar å 12 Tunnor . .	18,71	—	19,64 Stigar.
En stig 12 Tunnor kol försmält malm	64,74	—	89,86 Lk.
Kolätgång till Ett Skk Tackjern	10,85	—	7,806 Tunnor.
Ved till Ett Skk Tackjern för varma blästern .	—	—	0,6 dito.
Procent af malmen	44,29	—	45,6.

Då på grund här af blåsningens effect, som under den förra perioden varit 44,29 men under den sednare 78,787, för hela blåsningen blifver = 58,76; så ådagaläggas här af, att förhållandet emellan de båda olika perioderne varit som 100: 181,84.

Den anmärkning, som skulle kunna göras emot jämförelsen, att den sednare perioden haft fördel af den föregående, har Öfver-Masmästaren Starbäck ansett böra förfalla på det skäl, att den förre perioden var 7 veckor längre, samt att vid den sednares början blåsningen blifvit något hindrad af inträffad oordning vid malm-bokningen.

I sammanhang härmed anser sig ock Collegium vid detta tillfälle icke böra lemna utan uppmärksamhet de nitiska bemödanden Bergmästaren i Uppland och Gefleborgs Län O. G. Öngren egnat åt en af behovet länge påkallad förbättring vid Bergsmännens tackjerns-blåsning, nemligen såkalladt sambruks införande vid Bergsmans-Hyttorne, dervid Hyttedelägarne i förhållande till ägande andelar i Hyttan anskaffa kol och malm, men blåsningen sedermera, under noggrann tillsyn och kontroll, bedrifves af antagen förvaltare för Hyttelagets gemensamma räkning, i stället för det eljest vanliga bruket, att hvarje Hyttedelägare efter tour begagnar Hyttan för afverkande af eget framskaffadt rede af kol och malm.

Ehuru flere förut gjorde försök i samma väg misslyckats, enär Bergsmännen af erhållne uppmaningar från Bergs-Tjenstemännens sida icke kunnat förmås att härupå ingå, hade bemälde Bergmästare, uppmärksam på den låga ståndpunkt hvarå Bergsmännens tackjerns-blåsning vid Hyttorne inom Ofvansjö och Thorsåkers Bergslag sig befann, redan år 1834, för Bergsmännens efterrättelse utfärdat vissa ordnings-reglor, genom hvilkas noggranna iakttagande vid Järbo Hytta inom Ofvansjö Socken, deruti öfver 80 Bergsmän äro inbrukare, förmånligare resultat erhöles af blåsningen än förut kunnat påräknas, emedan 13,31 Sk~~l~~ Tackjern per dygn tillverkades med en kol-åtgång efter uppsättningen beräknad till 17,4 Tunnor per Sk~~l~~; Och var det med anledning häraf som det vidare lyckades Bergmästaren att, efter flere hållne öfverläggningar och vidtagne förberedande anstalter, förmå Bergsmännen till beslutsfattande om sambruk under 1836 års tackjerns-blåsning, hvilket sambruk, sedermera verkställt, under Bergmästarens egen ledning, utfallit på det för Bergsmännen fördelaktiga och i den orten vid Bergsmännens blåsningar ofvannliga sätt, att tackjerns-tillverkningen per dygn uppgått till 16,99 Sk~~l~~ med en kol-åtgång för hvarje Sk~~l~~ af endast 12,72 Tunnor, under det att derjemte en högre procent i tackjern än tillföre af de förbrukade malmerne kunnat utbringas. Den lyckliga framgången af detta försök, i förening med den omständigheten, att Gefle Stads handlande, i anseende till det genom sambruk erhållne tackjernets bättre beskaffenhet, med 1 R:dr B:co per Sk~~l~~ ökat betalningen för Järbo Bergsmäns tillverkning utöfver hvad som för vanligt Bergsmans tackjern eljest erhållits, har ock redan verkat derhän, att samtliga Bergsmans-Hyttelagen inom Ofvansjö och Thorsåkers Bergslag, med undantag af ett enda, numera låtit förmå sig till antagande af sambruk för 1837 års tackjerns-blåsning, i enlighet med Bergmästarens för verkställigheten vidtagande särskildte anordningar.

3^{die} Artikeln.

Gjuterierne och Gjutgods-tillverkningen.

	Uppgifven gjutgods-tillverkning vid Masugnarne år 1836. Tackjernsvigt.		
	Skø	Lø	Ø
Uti Norrbottens Län	95	—	—
» Jemtlands dito	16	—	—
» Wester-Norrlands dito	590	16	5
» Gelleborgs dito Helsingland	147	—	—
» Stockholms dito	5	4	—
» Kopparbergs dito	1,505	2	10
» Westmanlands dito	413	17	—
» Örebro dito	3,852	6	16
» Wernlands dito	19	—	—
» Södermanlands dito	7,544	—	—
» Östergöthlands dito	4,100	16	7
» Elfsborgs dito	304	17	9
» Calmare dito	254	9	16
» Jönköpings dito	490	—	—
» Kronobergs dito	1,831	15	—
Summa Gjutgods	21,169	1	3

Den uppgifne Gjutgods-tillverkningen utgjorde

	Skø	Lø	Ø
år 1835	16,303.	21.	15.
1834	14,582.	17.	1.
1833	13,318.	4.	3.
samt i medeltal åren 1823—1832	14,615.	—	—

Ehuru nu den för år 1836 upptagne gjutgods-tillverkningen betydligt öfverskjuter den för de nästföregångne åren, är likväl utom allt tvifvel, att den ändå i sjelfva verket är vida större och kan, oberäknadt hvad som tillverkas vid de här nedan omnämnde Gjuterierne, åtminstone antagas minst vara 30,000 *Skål* och tilläfventyrs derutöfver, om all den gjutning skulle ingå i beräkning, hvilken vid Masugnarne för eget och ortens husbehof verkställes, utan att någon uppgift derå meddelas.

Tillverkningen vid de egentligen så kallade Gjuterierne har för år 1836 blifvit uppgifven som följer:

	<i>Skål</i>	<i>Lå</i>	<i>Skål</i>		<i>Banco</i> R:dr sk.
Vid Kungsholms Gjuteri i					
Stockholm	3,000.	—	—	Tillverkningens värde	103,884: 16.
• Bergsunds dito i dito	1,930.	—	—	dito	49,733: —
• Nyköpings dito i Nyköping	488.	—	—	dito	13,664: —
• Motala dito i Linköpings Län	997.	13.	13.	dito	32,298: —
• Ankarsrums dito i Calmare dito	400.	—	—	dito *)	7,200: —
• Krokforss dito i Örebro dito	1,242.	—	—	dito	34,472: —
• Garpenbergs dito i Kopparbergs dito	279.	—	—	dito *)	5,022: —
• Furudahls dito i dito	286.	—	—	dito *)	5,148: —
• Forssbacka dito i Gefleborgs dito	831.	17.	10.	dito	18,666: 32.
• Helsingborgs dito	364.	—	—	dito	8,344: —
Summa <i>Skål</i>	9,818.	11.	3.	Summa R:dr	278,432. —

*) På de ställen der bestämd uppgift härom saknats har värdet blifvit beräknadt efter 18 R:dr pr *Skål*.

Enligt Tullverkets Räkenskaper har exporten af gjutgods år 1836 uppgått till följande belopp:

	Kanoner och Kulor.		Grytor, Kettlar samt Gal- lerverk.		Summa.		Diverse gjutgods ej specifice- radt upp- taget i pen- ningvärde.
	Skß	Lß	Skß	ß	Skß	Lß	R:dr
Till Norrige	66	—	4	—	70	—	960
„ Finland	91	5	3	—	94	5	22,554
„ Ryssland	1,085	—	—	—	1,085	—	75
„ Preussen	4,161	15	—	—	4,161	15	324
„ Danska Staterne	2,242	15	24	—	2,266	15	54
„ Lybeck	—	—	—	10	—	10	18
„ Hamburg, Bremen och öfrige Ty- ska orter	—	—	1	15	1	15	396
„ Storbrittanien och Irland . .	15	—	—	—	15	—	—
„ Frankrike	8	10	—	—	8	10	—
„ Portugal	—	—	1	15	1	15	—
Summa	7,670	5	35	—	7,705	5	24,381

4de Artikeln.

Stång- och Ämnesjerns-Smidet.

	Ham- rar.	Härdar.	Privilegerade Smi- des-beloppet den 31 December 1836.			Uppgifven tillverk- ning år 1836.		
			Sk℔	L℔	℔	Sk℔	L℔	℔
						Bergs- vigt.		
Norrbottnens Län	13	22	7,505	10	—	3,932	8	8
Westerbottnens dito . . .	8	11	4,669	10	—	4,871	1	14
Jemtlands dito	4	8	3,158	—	—	386	3	18
Vester-Norrlands dito . .	32	54	21,202	15	—	27,443	16	15
Gefleborgs dito Hälsingland	33	57	22,057	10	—	26,219	11	1
dito dito Gestrikland	52	95	36,892	19	6	47,262	3	7
Upsala dito	15	29	20,551	15	8	21,206	5	18
Stockholms dito	11	19	11,567	5	2	10,784	5	17
Kopparbergs dito	114	163	58,064	5	3	63,675	10	1
Westmanlands dito	75	123	46,087	12	8	57,139	17	17
Örebro dito	104	164	59,940	18	—	67,557	7	4
Wermlands dito	136	214	88,085	4	10	98,878	12	5
Södermanlands dito	28	49	15,875	17	—	17,445	14	12
Östergöthlands dito	45	75	23,634	8	—	25,033	15	10
Skaraborgs dito	12	19	6,722	19	—	6,825	9	7
Elfsborgs dito	22	33	12,709	10	—	12,365	10	5
Calmare dito	20	34	8,609	10	—	9,071	12	7
Jönköpings dito	20	30	7,132	—	—	7,618	—	—
Kronobergs dito	13	21	4,278	9	—	4,687	8	7
Summa	757	1,220	458,745	17	17	512,404	14	13

Af det tillätne Smidet hafva under året 9,635 Sk℔ i L℔, hammarskat-
ten deruti inberäknad, jemte 11 hamrar och 16 härdar blifvit privilegierade.

Hela beloppet 458,745 *Sk* 17 *L* 17 *℔*, hvaruti hammarskatten äfven är inberäknad, fördelas uti 350,554 *Sk* 13 *L* 7 *℔* gammalt, samt i 108,191 *Sk* 4 *L* 10 *℔* efter 1803 års Kongl. Smides-Förordning tillkommit Smide, varande af det sistnämnde 16,768 *Sk* 12 *L* 10 *℔* privilegierade emot Recognition-afgift.

För Smides-försöks anställande har, enligt Eders Kongl. Maj:ts Nådiga Bref af den 9 Mars 1833 och 13 Mars 1835, endast en härd vid Franshammars Bruk i Helsingland blifvit tills vidare tillåten.

Jemföres 1836 års Stång- och Ännes-jerns tillverkning 512,404: 14. 13, med den för de nästföregående åren visa sig följande förhållanden:

Den var år 1835	465,446: 16. 11.
— 1834	452,602: 7. 5.
— 1833	451,968: — 7.

samt per medium under åren 1823—1832 . . 452,481: — —

Af 1836 års tillverkning måste, på sätt nästföljande Artikel utvisar, omkring 51,600 *Sk* afsättas för Jernmanufactureringen, då det återstående beloppet utgör circa 460,800 *Sk* Stångjern i Bergsvigt, eller förvandladt i Stapelstadsvigt 506,880 *Sk*; men som från Bruken på Våg under samma tid inkommit icke mindre än 501,991 *Sk* 5 *L* Stångjern, saknas icke anledning till den förmodan, som skulle, oaktadt den för år 1836, relativt till de föregående åren, uppgifna höga tillverkning, ändock en del deraf undgå anteckning, så vida man icke får antaga sådant i någon mån härröra deraf, att årets fördelaktiga jernpris föranlätit Bruksägarne, att, så mycket som möjligt varit, till export-platserne afsända de vid Bruken från förra åren befintliga Stångjerns-inventarier.

Afvägningen af Stångjern från Vågarne har under Smidesåret uppgått till följande belopp:

Till export från Stockholms våg .	241,528: 12. 5.
„ „ Götheborgs dito .	155,679: 12. 10.
„ „ de öfrige Vågarne .	69,012: 15. 18.
	466,221: — 13.
hvarjemte från Vågarne till inrikes förbrukning blifvit affördt	21,278: 19. 7.
Summa afvägning <i>Sk</i> Stap.vigt	487,500: — —

Stångjerns-exporten 466,221 *Sk* 13 *℔* för år 1836 är väl något mindre än den för 1835, som utgjorde 478,203 *Sk* 15 *L* 15 *℔*; men jemförd med dem

dem, som ägde rum åren näst förut, visar den sig icke obetydligt till fördel. Exporten var nemligen:

år 1834	407,881.	3.	8.
„ 1833	413,054.	—	13.
per medium 1823—1832	387,365.	13.	5.
dito 1813—1822	335,092.	17.	16.

Inventarii Stångjernnet vid Smidesårets utgång utgjorde:

på Stockholms våg	70,085.	—	9.
„ Götheborgs dito	70,300.	2.	—
„ de öfrige Stapelstads-vågarne . .	8,504.	5.	6.
„ Upstads vågarne	9,915.	12.	7.

Summa Inventarium *Sk℥* 158,805. — 2. Stap. St. vigt.

Stångjerns-Inventarierna voro samma tid år 1835 144,198. 18. 4.

„ 1834 181,174. 7. 11.

„ 1833 180,021. 7. 18.

samt per medium åren 1823—1832 167,173. 3. 15.

Då det icke är utan vikt att känna i hvad mån den, till följe af Eder Kongl. Majts nådiga Bref af den 7 Maj, genom Bergs-Collegii Kungörelse den 6 Juni 1836 beviljade allmänna tillåtelsen till fri vågföring mot dubbel Hamarskatt för de Bruksägare, hvilka ägde 450 *Sk℥* smide per händ inom Bergslag, samt 400 dito derutom, kan samma år hafva ökat Stångjerns-införseln på Rikets Vågar, får Collegium i underdånighet upplysa, att af hela den här ofvan upptagne invägningen på Våg 501,991 *Sk℥* 5 *L℥* har den på grund af Kungörelsen begagnade så kallade extra vågföringen, utom den serskildt af Eders Kongl. Majt på några ställen för året i nåder beviljade smides-tillökningen, tillsammans utgjort följande belopp nemligen:

Från Gefleborgs Län	3,355.	11.	19.
„ Kopparbergs dito	1,556.	11.	4.
„ Westmanlands dito	3,807.	12.	1.
„ Örebro dito	1,031.	10.	18.
„ Wermlands dito	3,467.	11.	11.
„ Södermanlands dito	355.	2.	10.
„ Elfsborgs dito	773.	17.	1.
„ Jönköpings dito	400.	—	—

Summa *Sk℥* Bergsvigt 14,747. 17. 4. eller i Stap. St. vigt

Sk℥ 16,222. 12. 18.

Upptages Stångjerns-exporten, i enlighet med Tullverkets Räkenskaper, som omfatta Calender-året 1836, i stället för den af Collegium här ofvan uppgifne, som hörer till Smidesåret 1836, och destinations-orterna tillika utsättas, blifver förhållandet följande:

	Stapelstadsvigt.		
	Skk	L $\frac{1}{2}$	℔
Till Norrige	1,215	19	—
„ Finland	2,609	5	—
„ Preussiska Länderne	13,535	2	—
„ Danska Staterne	22,340	2	—
„ Lybeck	14,721	3	—
„ Hamburg, Bremen och öfrige Tyska orter	23,979	—	—
„ Stor-Britanien och Irland	123,977	13	—
„ Nederländerne	11,272	7	—
„ Belgien	694	18	—
„ Frankrike	26,805	19	—
„ Portugal med Azoriska och Cap-Verds öarne	18,616	11	—
„ Italien, Sardinien och Sicilien	695	7	—
„ Marocco, Tunis och Tripolis	43	15	—
„ Nord-Amerikanska förenta Staterne	205,061	18	—
„ Brasilien	5,057	16	—
Summa Export Skk	470,626	15	—

Medelst Taxa, upprättad gemensamt af Kammar-Collegium, Stats-Contoret och Bergs-Collegium, hafva lösnings-priserne för Eders Kongl. Maj:ts och Kronans Hammarskatts-jern blifvit sålunda fastställd:

	R:dr	sk.
För Löfsta, Österby, Gimo och Rånäs Bruk	30:	—
„ Forssmarks, Strömsbergs, Ullforss och Gysinge Bruk	28:	—
„ Skebo, Ortala, Hargs, Vattholma och Söderforss Bruk	26:	—
„ Elfkarleö Bruk	20:	—
För Alla öfrige Stångjerns-Bruk uti hvad ort eller Län i Riket som helst	18:	36.
„ Ämnes-Verken	18:	24.
„ Bergsmans-Hamrarne	17:	12.

5te Artikeln.

Jern-Manufactur-tillverkningen.

Uppgifven Jern-manufactur-tillverkning för år 1836. Bergsvigt.			
	Sk	L	ö
Uti Norrbottens Län	183	—	8
„ Westerbottens dito	430	8	17
„ Jemtlands dito	77	8	7
„ Wester-Norrlands dito	1,583	14	6
„ Gefleborgs dito, Helsingland	102	4	10
„ dito dito, Gestrikland	1,113	12	2
„ Upsala dito	1,015	18	1
„ Stockholms dito	1,454	18	1
„ Kopparbergs dito	6,740	16	—
„ Westmanlands dito	2,919	2	—
„ Örebro dito	6,734	13	—
„ Wermlands dito	10,391	13	3
„ Södermanlands dito	5,204	6	11
„ Östergöthlands dito	4,843	19	8
„ Skaraborgs dito	619	14	1
„ Elfsborgs dito	4,389	12	5
„ Calmar dito	739	2	5
„ Jönköpings dito	1,612	15	10
„ Kronobergs dito	1,430	8	13
Summa Jern-Manufactur Sk	51,587	7	8

Förvandlas desse 51,587 Sk 7 L 8 ö till Stapelstads vigt blifver beloppet 56,746 Sk 2 L 3 ö, hvaremot insändningen på väg och afvägningen derifrån, dels till inrikes förbrukning och dels till export, förhållit sig sålunda:

Ufrån Bruken inkommit på Rikets Vågar under året tillsammans	43,880.	17.	6.
Afvägt derifrån till inrikes förbrukning . . .	18,669.	15.	2.
till export: från Stockholms våg	18,057.	6.	16.
„ Götheborgs dito	9,820.	7.	5.
„ de öfrige vågarne	2,289.	13.	10.
	<u>30,167.</u>	7.	11.
Summa afvägning	Skz 48,837.	2.	13. Stap. St. vikt.

Jemföres 1836 års export 30,167 Skz 3 Lz 11 z med den för de näst föregående åren, visar sig följande förhållande:

Den utgjorde år 1835	32,835.	7.	15.
— — 1834	26,794.	11.	9.
— — 1833	29,777.	—	19.
samt per medium 1823—1832	29,292.	5.	8.

Af Inventarii-jernet vid Smides-årets utgång tillhörde:

Stockholms Våg	16,686.	5.	15.
Götheborgs dito	6,302.	1.	5.
De öfrige Stapelstads-Vågarne	466.	10.	16.
Upstads-Vågarne	1,222.	8.	6.

Summa Inventarium Skz 24,677. 6. 2. Stap. St. vikt.

Deremot voro Inventarierna vid samma tid år 1835	Skz 29,665.	Lz 19.	z 16.
„ 1834	36,388.	19.	19.
„ 1833	35,615.	7.	13.
samt per medium under de 10 åren 1823—1832	30,607.	8.	16.

Enligt Tull-Verkets efter Calender-året uppställda Räkenskaper har Jern-Manufactur exporten år 1836, då destinations-orterna tillika utsättas, uppgått till det belopp följande Tabell utvisar, nemligen:

	Summa.	Diverse Jern-Manufactur.		Stål.	Spik.		Plogbille-ämnen.		Plåtar, rörtente.		Plåtar, oförtente.	Stär- och Klipp-jern.	Sälgarne-plåtar.		Knipjern.		Bandjern.		Bult- och Gallerjern.		Ankar, Draggar samt Hamrar.	
	SKB	LB	SKB	SKB	LB	SKB	SKB	LB	SKB	LB	SKB	SKB	SKB	LB	SKB	LB	SKB	LB	SKB	LB	SKB	LB
Till Norrige	19	726	6	80	2	162	5	432	15	2,216	5	13	1	13	1,710	2	15	281	15	1	5	57
„ Finland	5	2,216	15	432	5	393	5	1,606	5	6	18	13	19	7	5	2,677	4	225	—	18	15	2
„ Preussen	4	326	15	7	18	49	18	7	15	4,697	10	8	13	1	13	1,710	2	281	15	1	5	2
„ Danska Staterne	10	4,697	15	18	15	1	13	1	13	1,710	2	8	13	1	13	1,710	2	281	15	1	5	2
„ Lybeck	2	1,710	15	1	13	1	13	1	13	1,710	2	8	13	1	13	1,710	2	281	15	1	5	2
„ Hamburg, Bremen och öfri-ge Tyska orter	18	2,586	7	6	7	162	9	6	7	2,586	18	16	16	12	16	127	16	498	—	—	—	—
„ Stor-Brittanien och Irland	11	7,340	2	—	2	7,340	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ Nederländerne	—	882	—	—	—	93	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ Belgien	—	40	—	—	—	37	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ Frankrike	3	120	—	—	—	115	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ Spanien med Baleariska och Canarie öarne	10	37	—	—	—	3	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ Portugal med Azoriska och Cap-Verds öarne	15	4,526	—	—	—	3,451	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ Italien, Sardinien och Sicilien	19	405	—	—	—	9	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ Algier	15	34	—	—	—	12	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ Ostindien	—	75	—	—	—	75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ Nord-Amerikanska förenta Staterne	14	5,193	—	—	—	991	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ Brasilien	4	102	—	—	—	94	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa Export	9	32,022	13	547	13	13,231	11	6,303	2	2,266	10	60	—	—	2,266	10	60	—	—	—	—	—

6te Artikeln.

De så kallade Ädlare Verken.

a) *Guld-tillverkningen.*

Vid Gustaf den Tredjes Silfver-verk, hörande till Stora Kopparbergs Bergslag, har år 1836 icke någon guld-tillverkning blifvit åstadkommen, utan skulle densamma företagas i sammanhang med den, som komme att äga rum år 1837.

b) *Silfver-tillverkningen.*

Sala Silfververk. Stor- och Torg-Schakts-grufvorne hafva under årets lopp uti särskildte arbetsrum blifvit brutne, utan något annat hinder, än att arbetet på djupet af Stor-grufvan måst inställas från början af April till slutet af Juni månad, af den anledning, att ett om våren, tidigare än vanligt, inträffadt starkt töväder förorsakade ett större vatten-tilllopp till denna del af grufvan, än som konstkrakterne då kunde undanhålla.

Jemte den vanliga omsorgen, i afseende på brytningen för erhållande af fyndigt berg och grufvedriftens fortgång för öfrigt efter gifven plan, har, då det i Collegii sednast afgifne underdåniga berättelse omnämnde Konung Carl den XI:s schakt nu blifvit nedsänkt till 107 famnars afvägning eller till lika djup som första botten i Stor-grufvan och det således mer och mer närmar sig de på djupet derunder förmodade malmtrakter, vederbörandes uppmärksamhet äfven blifvit fästad derpå, huru en undersökning om denna del af berget må kunna företagas i sammanhang med en arbetsplan, som afser behovet af nödige communicationer, väder-växling och vattnets undanskaffande; Och som man för detta ändamål funnit angeläget, att på 142 famnars afvägning, eller samma djup som fjärde botten i Stor-grufvan, åstadkomma en communication mellan Konung Gustaf den III:s Schakt, hvars afsänkning fortgår, och centrum af Konung Carl den XI:s Schakt, så anlagd, att en konstgång från det förra framdeles kan ledas till granskapet af det sednare Schaktet, för att kunna afföra det vatten, som samlas, till en blifvande konst i Konung Gustaf den III:s Schakt, hafva såsom förberedande arbeten till denna communications-ort, hvilken kommer att utgöra en sträcka af nära 80 famnar i obruten klyft och från flere punkter bör företagas, tvenne sänkningar blifvit anlagde, den ena i Wrangels ort på 128 och den andra från Herr Stens fält-ort på 137 famnars afvägning.

Brytningen inom Sala område har under året uppgått till 64,713 $\frac{1}{2}$ Tunnor fyndigt och 7,141 $\frac{1}{2}$ Tunnor ofyndigt berg eller tillsammans 71,855 Tunnor à 6 $\frac{2}{3}$ kubikfot; och hafva derunder orter blifvit drifne till en sammanräknad längd af 421,1 fot samt sänkningar af tillsammans 167,7 fot, hvarjemte Sul-strossning till vanlig orts bredd och 1 fots djup är vorden verkställd å en sammanräknad längd af 116,3 fot.

Det uppfordrade fyndiga berget har efter sofring lemnat 24,531 lass vaskmalm å 6 $\frac{2}{3}$ kubik-fot, 5,898 kubik-fot Stuff samt 127 Centner slig.

Den så kallade Vask-malmen, hvilken utgöres af den utur brytningen utskrädda andel malm, som är för fattig att smälta, utan föregången concentration till så kallade sligar, har blifvit behandlad vid 4 serskildte Bok- och Vask-Verk med tillsammans 56 Bokstämplar och 40 stycken Stosshärdar; och som på detta sätt 26,242 lass blifvit förbrukade, hafva inventarierna af Vaskmalm under året blifvit förminskade med 1,711 lass, utgörande vid årets slut 16,192 lass.

Förmedelst de vanliga Smältnings-processerna har vid Verket en tillverkning erhållits af 3,308 Lödige marker 13 lod bergfint Silfver.

Sala Silfververks så kallade Ränte-ersättnings-fond, utgörande vid årets början 7,921 R:dr 21 sk. 8 r:st, har genom den stadgade afsättningen i förhållande till årliga beloppet af Silfver-tillverkningen blifvit ökad med 1,184 R:dr samt med 451 R:dr 25 sk. 1 r:st upplupne räntor, varande således Fonden vid årets slut 9,556 R:dr 46 sk. 9 r:st B:co.

Gustaf den Tredjes Silfververk vid Stora Kopparberget. Utur Stora Kopparbergs grufvor hafva år 1836 till detta Silfververk blifvit lemnade 5,627 Tunnor blyglans-haltig sten, deraf genom skrädning erhållits 3,123 Tunnor smältvärdig malm; och har Silfver-tillverkningen, som är befriad från afgift till Eders Kongl. Maj:t och Kronan, utgjort 173 lödige marker 13 lod.

Hela Silfver-tillverkningen år 1836 har således uppgått till ett belopp af 3,482 lödige marker 10 lod, hvaraf Tionde-afgiften till Eders Kongl. Maj:t och Kronan af Sala tillverkningen, Myntare-lön och Slagskatt oberäknade, utgjort 2,686 R:dr 9 sk. Silfver Specie.

c) *Koppar-Verken.*

Stora Kopparberget. År 1836 har icke något sådant stalp i Grufvan härstädes inträffat, som kan anses hafva gemenskap med de stora fallen åren 1830, 1831 och 1833, utan hafva de mindre rubbningar, som uti rasen förekommit, endast varit en följd af anställdes sofrings-arbeten, då det toma rummet efter uppfordringen understundom blifvit åter uppfyllt med nytt ras.

Collegii sednast afgifne underdåniga Berättelse utvisar, att omkostnaderne för grufvans iståndsättande efter förberörde fall uppgingo vid 1835 års slut

till ett belopp af 62,579 R:dr 23 sk. 5 r:st. Under år 1836 hafva ytterligare 11,701 R:dr 31 sk. 5 r:st blifvit utgifne, och om nu härifrån afdrages värdet af den malm, som under desse arbeten åren 1835 och 1836 erhållits eller 3,127 R:dr 39 sk., uppgå rätta omkostnaderne för ifrågavarande ändamål vid 1836 års slut till 71,153 R:dr 15 sk. 10 r:st Banco.

Den så kallade Kron-Prins Oscars väg, som för åstadkommande af anfert bedrifves efter en af Collegium fastställd arbetsplan, har under året blifvit så vida fullbordad, att den nedkommit till ett djup af 91 famnar, och då afsigten är, att fortsätta densamma genom Prins Max sänkning och dess sammanbrytning med en ort på 99 famnars djup, erhålles på detta sätt säker väg ända ned till Gustaf Adolfs ort på 137 $\frac{1}{2}$ famnars afvägning.

Genom anställd reparation af konsten i Wredes Schakt, hvarigenom densamma kommit att under 6 dygn i September månad stå stilla, har väl vattenet, i anseende till under samma tid inträffad starkare nederbörd, uti djup Grufvan ökat sig med 11 alnar 12 tum, men utan något derigenom uppkommet hinder för Grufvebrytningen. Detta vatten har likväl sedermera hunnit uppfordras, så att Stor-grufvan är fri från vatten till samma djup, som de förra åren eller 181 famnar 3 qvarter uti allmän afvägning, varande vid detta djup ras, som hindra konstens nedbyggande, på sätt Collegii förra underdåniga Berättelse innehåller.

I afseende på grufvebrytningen kan i allmänhet anmärkas, att under det försöknings- och communications-arbeten fordrat de drygaste omkostnader, har rörelsen hufvudsakligast blifvit uppehållen af några få ställen, hvilka med ringa förlag gifvit stor afkastning; och har deribland Kumbliens arbetsrum, hvarest söndersprängning och uppfordring utaf de stora massor, som nedfallit från malmer invid Liljenbergs Skölen, hela året fortgått, varit det mest lönande; och ehuru största vinsten erhålles genom sofring i rasen, har man likväl, till förekommande deraf, att Grufvan icke må komma att taga någon större skada till men för brytningen i framtiden, funnit sig med varsamhet och endast i det förhållande själfva det egentliga grufvearbetet hinner dermed fortgå, böra begagna sig af tillfället att genom sofring af rasen öka malm-uppfordringen.

Utur grufvorne vid Stora Kopparberget hafva år 1836 blifvit uppfordrade 128,442 Tunnor malmhaltigt berg och Svafvelkis, hvilka kostat, med allmänna grufvebrytnings-omkostnaderne tillagde, 62,442 R:dr 15 sk. 8 r:st Bco eller 17 sk. 7 r:st per Tunna. Från berörde uppfordrings-belopp hafva 68,686 Tunnor odugligt berg blifvit afskilde, så att den på malm-auktionerne försålde malmen 54,080 Tunnor samt den afyttrade Svafvelkisen 5,676 Tunnor tillsammans utgjort 59,756 Tunnor och blifvit värderade till 130,151 R:dr 29 sk. 11 r:st Banco; och hafva således grufvorne år 1836, ehuru 12,072 Tunnor berg blifvit mindre uppfordrade, gifvit 1,176 Tunnor mera malm, än året näst förut.

Förberörde 54,080 Tunnor malm hafva genom malm-auction blifvit uppskattade till 126,364 R:dr 24 sk., som gör för en Tunna sådan malm, som ingått uti bergsbruket 2 R:dr 16 sk. 2 rest allt Banco.

Fördelningen af malmen har varit följande:

	R:dr	sk.
Ordinarie grufve-hjelpsmalm	9,187:	24.
Centonal-malm	10,036:	2.
Afradsmalm Tredje och Fjerde hoparne	20,951:	37.
Extra Grufvehjelps-malm	10,651:	3.
Extra Grufve-casse-malm	2,038:	6.

Således värdet af den Cassorne tillhörande malmen 52,864: 24.
samt värdet af Fjerdeparts-ägarnes malm eller 8 hopar,

uppskattade efter första hopens pris 73,500: —

Summa malmvärde som ofvan R:dr 126,364: 24 sk. Banco.

Fördelas nu värdet af Fjerdeparts-ägarnes malm 73,500 R:dr på Bergslagens 1,200 Fjerdepart, uppstår en Summa af 61 R:dr 12 sk. på hvarje Fjerdepart, men då derifrån måste afräknas 39 R:dr Grufvebrytningsmedel under året insatte, samt 2 R:dr 3 sk. Pensions- och Fattigvårds-afgifter, Kyrko- och Prestgårds-reparation jemte Bevillning, har revenuen blifvit bestämdt till 20 R:dr 10 sk. pr Fjerdepart, och hade den kunnat blifva åtminstone 10 R:dr högre, derest icke, för Afrads-Cassans förstärkande, insättningar af Grufvebrytnings-medlen måst ökas.

Under Bruksåret 1836 har invägningen uti Fahlun Kronovåg af Koppar tillverkad af de vid Stora Kopparberget skattlagde grufvornes malm utgjort 2,204 Sk[℔] 17 L[℔] 4 [℔] Råkopparvigt

	Sk [℔]	L [℔]	[℔]
då deraf afdrages: Krono-Tionde Kopparen	218.	19.	14 ^{$\frac{4}{10}$} .
Konst-Stats-Kopparen	78.	7.	7 ^{$\frac{16}{24}$} .
Armbösse- och Pensions-dito	6.	15.	32 ^{$\frac{22}{40}$} .
Ströms-Afrads dito	5.	8.	4 ^{$\frac{96}{120}$} .
Proste-dito	15.	—	—
Ersättning för extra afbränning i Avesta	12.	13.	12.

har brukande Bergsmännens behållna Koppar utgjort . . . 1867. 13. 1 ^{$\frac{7}{12}$} .

Summa som ofvan Sk[℔] 2204. 17. 4.

Under samma tid har den genom slaggbruk och af malm från Konung Carl Johans Grufva åstadkomne tillverkningen uppgått till ett belopp af 658 Sk[℔] 3 L[℔] 15 [℔].

I anseende till de öfrige Kopparverken, hvilka här nedan upptagas, så har vid dem under året icke något anmärkningsvärdt inträffat, utan återopar Collegium i underdånighet hvad dess sednast afgifne Berättelse om dem innehåller, dock torde böra tilläggas, att malmen i Garpenbergs grufvor blifvit afskuren genom en ofyndig sköl och synes för närvarande vara till det mesta utgången, derest den icke förflyttad, genom anställande försöknings-arbeten åter kan anträffas; härledande sig den betydliga årstillverkningen på detta ställe af förut varande malminventarier.

Koppar-tillverkningen i Riket har tillsammans vid de serskildta Verken uppgått till följande belopp, nemligen:

	Uppgifven Koppar-tillverkning år 1836.			Taxeringen bestämd till:	Kongl. Maj:ts och Kronans Afräds-Koppar.		
	Sk℔	L℔	℔		Sk℔	L℔	℔
Vid Stora Kopparberget af skattlagde grufvornes malm	2,204	17	4	hvarje 10:de Sk℔ hvaraf likäl Proste-Kopparen afräknas.	218	19	4 ² ₅
„ dito af malm från Konung Carl Johans nya grufva	121	6	16	ingen afgift härföre.	—	—	—
„ dito genom Slaggbruk . . .	536	16	19		—	—	—
„ Nya Kopparberget i Örebro Län	14	12	17	hvarje 20:de Sk℔.	—	14	12 ¹⁷ ₂₀
„ Mårdsätters Kopparverk i dito	110	—	—	Ännu ej taxerad.	—	—	—
„ Åtvidabergs dito i Linköpings Län	1,404	6	3	hvarje 30:de Sk℔.	46	16	4 ¹ ₁₀
„ Gottenviks dito i dito . . .	98	10	—	dito.	3	5	13 ¹ ₃
„ Tunabergs dito i Nyköpings Län	64	15	—	dito.	2	3	3 ¹ ₃
„ Riddarhytte dito i Westmanlands Län	462	—	—	dito.	15	8	—
„ Garpenbergs dito i Kopparbergs Län	484	18	10	hvarje 40:de Sk℔.	12	2	9
„ Tomtebo dito i dito . . .	369	9	9	Ännu ej taxerad.	—	—	—
„ Svartviks dito i dito . . .	33	15	12	dito.	—	—	—
„ Sägmyre dito i dito . . .	43	6	17	dito.	—	—	—
„ Westerviks dito i dito . . .	26	—	12	dito.	—	—	—
„ Björnmyrsveds grufva i dito	5	10	—	dito	—	—	—
„ Gustafs och Carlbergs Kopparverk i Jemtland . . .	223	3	1	Njuter frihetsår.	—	—	—
„ Waldemarsviks dito i Calmare Län	24	9	—	Ännu ej taxerad.	—	—	—
Summa Sk℔ Koppar	6,227	18	—	— — — —	299	9	17 ¹ ₆₀

d) *Messings-Bruken.*

Sedan tillverkningen vid Bjarforss Messings-Bruk i Westmanlands Län blifvit inställd, har vid de öfrige Messings-Bruken följande belopp råmessing år 1836 åstadkommits nemligen:

	Skk	Lk	g
Vid Skultuna i Westmanland	505.	16.	6.
„ Nyköpings Messings-Bruk	192.	15.	—
„ Gusum i Östergöthland	90.	15.	—
Summa Skk Råmessing	789.	6.	6.

7de *Artikeln.*

Diverse Verk och Inrättningar.

Kopparhamrar.

	Uppgifvet Kopparsmide år 1836.		
	Skk	Lk	g
Vid Avesta i Kopparbergs Län	1,141	3	3
„ Tunaberg i Nyköpings dito	64	15	—
„ Åtvidaberg i Linköpings dito	380	10	9
„ Sätterforss i Skaraborgs dito	75	—	—
„ Stora Gårhult eller Kjällefäll i dito dito	66	9	17
„ Cathrineforss i Elfsborgs dito	149	—	—
„ Läsebo i Kronobergs dito	175	3	16
„ Jernhylla eller Kopparmöllan i Christianstads dito	119	—	—
„ Graneforss i Blekinge dito	224	10	8
„ Olofström i dito dito	100	—	—
Summa Skk Koppar-Smide	2,495	12	13

Blysmältnings-Verk.

	<i>Sk</i>	<i>L</i>	<i>℔</i>
Vid Sala Silfververk	261.	—	10.
„ Gustaf den Tredjes dito vid Stora Kopparberget	57.	7.	19 $\frac{3}{4}$.
Summa Bly	318.	8.	9 $\frac{3}{4}$.

Såsom biproduct vid Sala upptages här dessutom 20 *Sk* 2 *L* 5 *℔* Silfverglitt och Glete.

Cobolt-Verk.

Vid Vena grufvor i Örebro Län hafva, oberäknadt den Coboltfångst, som enskilde Grufve-ägare möjligen kunna hafva erhållit och hvarå uppgift icke blifvit meddelad, af det i Grufvorne på fältet utaf Bolagen uppbrutne och ur varphögarne sofrade malmhaltiga berget under ifrågavarande år blifvit rengjorde tillsammans . . 12,531 *℔* 11 lod hvaraf Kronans 3:odel 417 *℔* 22 lod. Vid Håkansbo-fältet äfven i Örebro Län har vid bearbetningen af Märgrufvan jemte kopparmalm erhållits Cobolt till ett uppgifvet belopp af 350.

Summa Cobolt-malm *℔* 12,881. 11. Kronans Afrad 417 *℔* 22 lod.

Vid Tunaberg har väl ock detta år vid brytningen af Kopparmalin någon Cobolt tillika vunnits, men den lär ännu icke blifvit såsom färdig handelsvara tillgodogjord.

Svafvel-Bruk.

	<i>Sk</i>	<i>L</i>	<i>℔</i>		<i>Sk</i>	<i>L</i>	<i>℔</i>
Vid Stora Kopparberget . .	69.	11.	15.	hvaraf Kronans 3:odel	2.	6.	8.
„ Dylta Svafvelbruk i Örebro Län	482.	10.	—	dito 1:odel	48.	5.	—
„ Östra Silfberget i Kopparbergs dito . . .	15.	—	10.	Ej taxerade	—	—	—
„ Sägbyttan i dito af malm från Tomtebo . . .	332.	10.	—		—	—	—
„ Lofåsen i dito af dito .	24.	7.	5.		—	—	—
„ Korssnäs i dito af dito	83.	10.	—		—	—	—
Summa Svafve	1,007.	9.	10.	Kronans Afrad	50.	11.	8

Vitriol-Verken.

	<i>Sk</i>	<i>L</i>	<i>ö</i>		<i>Sk</i>	<i>L</i>	<i>ö</i>
Vid Stora Kopparberget . .	495.	10.	5.	Kronans 30:del	16.	10.	7.
„ Dylta i Örebro Län .	645.	—	—	dito 10:del	64.	10.	—
„ Lovers Alunbruk i Cal-	—	—	—	Ej taxerade	—	—	—
mare Län Tr 544.							
„ Ölands dito . 559.							
Summa Vitriol Tr 1,103.	<i>Sk</i> 1140.	10.	5.	Kronans Afrad	81.	—	7.

Alun Bruk.

Mulltorps Alun Bruk i Skaraborgs Län har blifvit nedlagdt, och för de öfrige Alun-Verken har 1836 års tillverkning uppgifvits sålunda:

	Tunnor.		Tr	<i>L</i>	<i>ö</i>
Vid Andrarum i Christianstads Län	2,048	I följd af Eders Kongl. Maj:ts Nådiga Bref den 23 Jan. 1836 och då försäljnings-priset å Alun icke uppgått till 16 R:dr Beco för Tunnan på Stock- holms- och Göteborgs Börsen, erlägges endast $\frac{1}{2}$ procent af tillverkningen.	10	4	2
„ Lover i Calmare dito	600		3	—	—
„ Ölands Alunverk	2,355		11	13	4
„ Garphytte dito i Örebro dito	2,341		11	11	19
„ Kallås dito i Skaraborgs dito	585		2	16	4
„ Hönsätters dito i dito dito	644		3	3	13
„ Carlforss dito i dito dito	489		2	8	9
Summa Tunnor Alun	9,062	Kronans Afrad	45	6	11

Rödfärgs-Verk.

	Uppgifven tillverkning år 1836.	Taxeringen bestämd till	Kronans Afrad.
	Tunnor.		Tunnor.
Vid Stora Kopparberget	1,493	hvarje 30:de Tunna	49 $\frac{4}{5}$
„ Dylta i Örebro Län	3,099	hvarje 10:de dito	309 $\frac{9}{10}$
„ Rödskärns Rödfärgsverk i dito	250	hvarje 30:de dito	8 $\frac{1}{10}$
„ Risbacka dito i dito	702	dito dito	23 $\frac{2}{5}$
„ Gammelbo dito i dito	170	-- — —	—
„ Östra Silfberget i Kopparbergs Län	543	hvarje 50:de Tunna	10 $\frac{43}{50}$
„ Ingarfs Rödfärgsverk i dito	670	hvarje 30:de dito	22 $\frac{1}{3}$
„ Ellsborgs dito i dito	272	dito dito	9 $\frac{1}{5}$
„ Holms dito i dito	5	Ännu ej taxerad	—
„ Lovers Alunbruk i Calmare Län	1,244	dito	—
„ Ölands dito	170 $\frac{1}{2}$	dito	—
„ Carlforss dito i Skaraborgs Län	75	dito	—
„ Klefva Rödfärgsverk i Jönkö- pings Län	125	hvarje 20:de Tunna	6 $\frac{1}{4}$
Summa Rödfärg Tunnor	8,818 $\frac{1}{2}$	Kronans Afrad	439 $\frac{2}{3}$

Blyerz-Verk.

Uti Norbergs Socken och Bergslag har Blyerz blifvit tillverkad till ett belopp af 5,988 Lispund.

Brunstens-Brott.

Vid Spexeryd i Jönköpings Län skall afvenväl år 1836 brytning efter Brunsten hafva varit anställd, ehuru uppgift icke blifvit meddelad angående det erhållne beloppet. Deremot har blifvit tillkännagifvit, att inom Skaraborgs Län en för export färdig Brunsten erhållits:

Vid Grufvorne på Bolet hemmans mark i Udenäs Socken . . . 1,391. 15.

Munkebacka grufva uti Mölltorps Socken 440. —

Summa Brunsten $\text{SK}\frac{1}{2}$ 1,831. 15.

Stenkols-Verk.

Vid Höganäs Stenkols-grufvor har Pelar-brytningen uti Schaktet Föreningen blifvit fortsatt till d. 3 September, då Schaktet var utbrutet. Deremot har uti Schaktet Brors Backe kol-brytning hela året fortgått med inarbetande af orter mot Vester, hvarvid gränsen för brytningen äfven mot Vester uti detta Schakt blifvit funnen, sedan Schakt-orten stannat vid en kastning 185 famnar från Schaktet. Uti Ryds nya Schakt har kol-brytning ägt rum medelst orters indrifvande till slutet af Augusti månad, då orterne voro invid kol-fältet af Ryds gamla Schakt och brytningen derföre upphörde. Uti Ryds gamla Schakt har brytning hela året blifvit verkställd med framdrifvande af orter mot Vester, sedan Schaktets gränsor mot Norr och Söder upphunnits vid der träffade kastningar. För öfrit har den Sten-ort, hvarmed början gjordes år 1834 norr om Schaktet Brors Backe, der kol-flötsen funnits nedkastad, blifvit framsprängd till 118 famnars längd, och då genom borrhning derifrån kol-flötsen upptäckts, har början gjorts med afsänkningen af ett Uppfordrings-Schakt ofvan Sten-orten af 10 fots diameter:

Stenkols-brytningen har under året uppgått till följande belopp:

		N:o 1.	N:o 2.	N:o 3.
I Schaktet Föreningen	Tunnor	7,726.	14,386.	5,570.
» dito Brors Backe	„	18,701.	30,863.	17,012.
» dito Nya Ryd	„	2,108.	4,301.	1,395.
» dito Gamla Ryd	„	11,287.	28,193.	7,910.
Summa Tunnor		39,822.	77,743.	31,887.

Porfyr- och Marmor-Brott.

Vid Elfvedahls Porfyr-Verk hafva diverse arbeten blifvit 'förfär-	Rädr	sk.	rist
digade till ett värde af		9,000:	— —
Kolnårdens Marmor-Bruk dito dito		16,921:	28. 6.
Summa tillverkningsvärde	Rädr Rgs	25,921:	28. 6.

Bergs-Collegium får slutligen i underdånighet uppgifva de under år 1836 utfärdade Resolutioner och Privilegier å nya Verk och Inrättningar, nemligen:

1:o. *Stångjerns-Verk.*

	<i>Skz</i>
Vid Stjernsunds Bruk i Kopparbergs Län, en Hammare och en Härd för nytt smide	450.
„ Häfla Bruk i Östergöthland, en Ämneshammare och en Härd för	300.
„ Fredrosverken i Wermland, en Härd med nytt smide och tillökad smidesrätt vid de förra verkstäderna, allt emot dubbel hammarskatt	1,000.
„ Hellefors-verken i Örebro Län, en Hammare och en Härd med en tillverkningsrätt, fyllnadssmidet inberäknadt, allt med dubbel hammarskatt	1,300.
„ Bjurforss Bruk i Westmanland, Recognitions-smide å 36 sk. per <i>Skz</i> å förut varande Verkstäder	250.
„ Borkhults Bruk i Östergöthland, en Hammare och två Härdar med nytt smide emot dubbel hammarskatt	995.
„ Gusums Messings-Bruk i dito Län en Hammare och två Härdar för	900.
„ Svaneholms Bruk i Wermland, en Härd med 450 <i>Skz</i> smides-rätt och 130 <i>Skz</i> tillökadt smide för redan varande Härdar, allt emot dubbel hammarskatt	580.
„ Vägsjöforss Bruk i dito, två Hamrar och två Härdar med nytt Smide och fyllnad på de förra Verkstäderna, allt emot dubbel hammarskatt	1 100.
„ Gryttjens Bruk i Westernorrlands Län, en Hammare och en Härd med	450.
„ Wik eller Olshyttan i Kopparbergs Län, en Stål-härd förvandlad till Stångjerns-härd med en Smides-tillökning emot dubbel hammarskatt	325.
„ Agån uti Kopparbergs Län, två Hamrar och tre Härdar för	1,350.
„ Svabens verk i Helsingland, en Hammare och en Härd för	450.
Summa <i>Skz</i> 9,450.	

2:o *Jern-Manufactur-Verk och Gjuterier, dels till vågführung, dels för husbehofs-smide och redskaps-tillverkning.*

Vid Furudahls Bruk i Kopparbergs Län, ett Jerltråddrageriverk för tillverkning af 300 *Skå* Jerltråd.

„ Eskilstorps Säteri i Bredaryds socken, Vestbo härad och Jönköpings Län, en Vatten-slägga jemte Jerltråd-drageri-inrättning.

„ Gårö i Gnosjö socken, dito härad och Län. Dito inrättningar.

„ Iläreryd i dito socken, en Vatten-slägga.

„ Sprattebo i Hestra socken, Mo härad och dito Län. Dito inrättning.

„ Wammar i Ringarums socken och Östergöthland. Dito.

„ Öremo Masugn i Sandsjö socken, Konga härad och Kronobergs Län, en Cupolugn för tillverkning af hvarjehanda gjutgoods.

„ Wägsjöforss Bruk i Wermland, två Spikhammare för en Stock.

„ Klosters Bruk i Kopparbergs Län, en Cupolugn och en Stjelpugn för det derstädes varande Vals-Verks behof.

„ Hyltena i Barnarps socken, Tvetå härad och Jönköpings Län, ett Stamp- och Vask-verk.

„ Stora Koppom i Jernskogs socken, Nordmarks härad och Carlstads Län en Plåthammare och Flamm-ugn, samt två Knipp- och fyra Spikhamrar för en årlig manufactur-tillverkning af 600 *Skå*.

„ Borgviks Bruk i Vermland, en Vatten-slägga.

3:o *Silfver- och Koppar-hyttor.*

På Rörshytte ägor i Husby socken och Kopparbergs Län, en hytta för tillgodogörande af Silfver- och Bly-malm från Skällingsberget i samma socken.

„ Märsäters ägor i Hammars socken och Örebro Län, en Kopparhytta grundad på åtskillige Kopparmalms-anledningar i orten.

„ Kynstads- och Sandviks ägor i Gräsmarks socken, Fryksdals härad och Carlstads Län, en Koppar-profhytta för smältning af malm från å nyo upptagne skärpningar i orten.

Under året har icke någon Smides-rätt genom Resolution upphört att vara gällande; men väl hafva en härd och en hammare vid Svartebo för detta Bergsmanshammare i Linköpings Län blifvit nedlagde, då det dithörande Smide 60 ~~Sk~~ inflyttades till Finspongs Bruk i samma Län.

Bergs-Collegium framhärdar med djupaste vördnad, trohet och nit

Stormäktigste, Allernådigste Konung!
Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
Tjenare och Undersåter

C. J. af NORDIN.

D. W. TRIBLER.

F. A. BERNDES.

ADOLF HALLGREN.

Stockholm den 30 November 1837.

L. Åkerberg.

STOCKHOLM, 1838.

Tryckt hos P. A. NORSTEDT & SÖNER, Kongl. Boktryckare.